

Бурковцов Артем Юрійович

Студент 2-го курсу факультету соціології і права НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Бежевець А.М.,

старший викладач кафедри адміністративного, фінансового та господарського права
факультету соціології та права НТУУ «КПІ»

ДОГОВІР ЛІЗИНГУ В УКРАЇНІ

З переходом України до ринкової системи з'явилося багато форм підприємництва, які принесли з західного бізнесу велику кількість нових понять та термінів. Одним із таких понять є «лізинг». Відсутність необхідних знань про цю процедуру ускладнює його практичне застосування. На нашу думку, необхідно більш детально дослідити цей правовий інститут, оскільки він може вирішити низку важливих для нашої країни проблемних питань.

Поняття «лізинг» є американізованим терміном «Leasing», що в перекладі з англійської означає «здавати в оренду». Вперше він почав використовуватися за епохи феодалізму в Англії, а як вид підприємницької діяльності набув поширення в США у 50-х рр. XX століття. На сьогодні лізинг широко розповсюджений у всьому світі.

Існує 2 форми лізингу: оперативний (експлуатаційний) та фінансовий. За фінансовим лізингом лізингоодержувач має право в майбутньому набути експлуатоване майно у власність за його залишковою вартістю.

Лізинг ввібрав у себе групу договірних відносин: найм, купівля-продаж, доручення, комісія, агентський та кредитний договори. Згідно ст. 806 ЦК лізингом є господарська операція, відповідно до якої, одна сторона (лізингодавець) передає або зобов'язується передати другій стороні (лізингоодержувачеві) у користування майно, що належить лізингодавцю на праві власності і було набуто ним без попередньої домовленості із лізингоодержувачем (прямий лізинг), або майно, спеціально придбане лізингодавцем у продавця (постачальника) відповідно до встановлених лізингоодержувачем специфікацій та умов (непрямий (фінансовий) лізинг), на певний строк і за встановлену плату (лізингові платежі)[1]. Предметом договору лізингу може бути неспоживна річ, визначена індивідуальними ознаками та віднесена відповідно до законодавства до основних фондів. Не можуть бути предметом лізингу земельні ділянки та інші природні об'єкти, єдині майнові комплекси підприємств та їх відокремлені структурні підрозділи (філії, цехи, дільниці).

Згідно зі ст. 4 Закону України "Про фінансовий лізинг" суб'єктами можуть бути лізингодавець - юридична особа, яка передає право володіння та користування предметом лізингу лізингоодержувачу; лізингоодержувач - фізична або юридична особа, яка отримує право володіння та користування предметом лізингу від лізингодавця; продавець (постачальник) - фізична або юридична особа, в якій лізингодавець набуває річ, що в наступному буде передана як предмет лізингу лізингоодержувачу; інші юридичні або фізичні особи, які є сторонами багатостороннього договору лізингу[2]. Таким чином, суб'єктом фінансового лізингу можуть бути як юридична, так і фізична особа незалежно від наявності у неї статусу суб'єкта господарської (підприємницької) діяльності.

Важливою відмінністю фінансового лізингу від прямого та договору найму (оренди) є те, що лізингодавець приймає попереднє замовлення від лізингоодержувача на певне майно і після виконання замовлення передає йому це майно.

Ст. 5 Закону "Про фінансовий лізинг" визначає сублізинг як вид піднайму предмета лізингу, відповідно до якого лізингоодержувач за договором лізингу передає третім особам (лізингоодержувачам за договором сублізингу) у користування за плату на погоджений строк відповідно до умов договору сублізингу предмет лізингу, отриманий раніше від лізингодавця за договором лізингу. Головною і обов'язковою умовою передачі предмета фінансового лізингу в сублізинг є письмова згода лізингодавця за основним договором фінансового лізингу.

Строк користування предметом фінансового лізингу, згідно до законодавства, становить не менше як 1 рік, а максимальна межа є необмеженою. Умовою передачі майна лізингоодержувачу є сплата періодичних лізингових платежів, сума яких визначається сторонами на консенсуальній основі.

Форма лізингу залежить від виду договору. Так, наприклад, у разі передачі в прямий лізинг будівлі або іншої капітальної споруди відповідний договір укладається обов'язково в письмовій формі (ч. 1 ст. 793 ЦК). Однак, якщо ця будівля, споруда передається на умовах фінансового лізингу (на термін 3 роки і більше) або в прямий лізинг на той самий строк, то договір підлягає нотаріальному посвідченню (ч. 2 ст. 793 ЦК) та державній реєстрації (ст. 794 ЦК).

Договір лізингу є консенсуальним і вважається укладеним з моменту досягнення сторонами згоди з усіх істотних умов.

Для укладення договору прямого лізингу сторонам необхідно узгодити предмет лізингу; строк, на який лізингоодержувачу надається право користування предметом лізингу (строк лізингу); розмір лізингових платежів; інші умови, щодо яких за заявою хоча б однієї зі сторін має бути досягнуто згоди.

Відповідно до ст. 808 ЦК України відповідальність за порушення зобов'язання щодо справності предмета договору лізингу, його комплектності та якості, його доставка та заміна, усунення недоліків та запуску в експлуатацію несе сторона, яка обирала продавця (постачальника). Якщо лізингодавець самостійно обирає постачальника, то вони разом з продавцем несуть солідарну відповідальність. Якщо ж лізингоодержувач обирає постачальника, то несе відповідальність постачальник.

Привабливість договору лізингу полягає в тому, що він є вигідним для обох сторін і забезпечує інтереси кожної з них. Для лізингодавця він є вигідним тим, що за рахунок лізингових платежів вони не лише несуть збитки, пов'язані з придбанням предмета лізингу, а й навпаки отримують відсотки за своє капіталовкладення. В той же час лізингоодержувач може отримати новітні технології без значних капіталовкладень.

Не дивлячись на привабливі сторони, лізинг має і проблемні. До них можна віднести брак досвіду, який пояснюється його відносною новизною; значне відставання у даній сфері від західних країн; недосконалістю законодавчої бази; неузгодженістю в діях відомств і служб щодо регулювання цього процесу.

Отже, у зв'язку з переходом України до ринкової системи господарських відносин, необхідно швидко адаптуватися і влитися до всіх нових форм підприємництва, й до лізингу зокрема. Доцільно покращити законодавчу базу, яка б досконаліше регулювала дані відносини, й, що у свою чергу, створило б можливості залучення до цієї процедури не лише українські, а й зарубіжні компанії.

Список використаної літератури:

1. Цивільний Кодекс України || Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, NN 40-44, ст.356

2. Закону України "Про фінансовий лізинг" Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1998, N 16, ст.68